

**Η σύνοδος στο Γκραντ Μοντανά (28.06 – 07.07.17)
για το Κυπριακό πρόβλημα και ο Ελληνοκυπριακός
Τύπος: Οι θέσεις των Κυπριακών εφημερίδων
Αλήθεια, Πολίτης και Χαραυγή**

Δρ. Ευριπίδης Χ. Αντωνιάδης
Διδάκτωρ Μέσων Ενημέρωσης
Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Επικοινωνία: euripides.antoniades@cut.ac.cy

Λέξεις Κλειδιά: *Κύπρος, Κυπριακό πρόβλημα, Γκραντ Μοντανά, Τύπος*

Εισαγωγή

Η προσέγγιση της «agenda–setting» ή θεματολογίας δρομολογήθηκε το 1922 από τις παρατηρήσεις του Αμερικανού δημοσιογράφου και μετέπειτα ενός από τους εξέχοντες θεωρητικούς της μαζικής επικοινωνίας, του Walter Lippmann (1988: 322), ο οποίος υποστήριζε ότι: «ο Τύπος είναι σαν τη δέσμη ενός προβολέα που κινείται ολόγυρα ακατάπαυστα, φέρνοντας το ένα συμβάν μετά το άλλο έξω από το σκοτάδι στην κοινή θέα». Μισό αιώνα αργότερα, ο Cohen (1963: 13) υποστηρίζει ότι ο «Τύπος μπορεί να μη μας λέει πολύ επιτυχώς το τι να σκεφτούμε, αλλά έχει εξαιρετική επιτυχία στο να μας λέει περί τίνος να σκεφτούμε, να συζητήσουμε και να αισθανθούμε, σε ποια δηλαδή θέματα να στρέψουμε την προσοχή μας και πόσο». Και αυτό επιτυγχάνεται στη μαζική και, ταυτόχρονα, «μεσοποιημένη» κοινωνία διαμέσου των προτεραιοτήτων των θεμάτων που θέτουν τα μέσα ενημέρωσης, αφού η θεματολογία «είναι μια ομάδα θεμάτων, τα οποία επικοινωνούν σε μια ιεραρχία βάσει της σημασίας τους σε μια χρονική στιγμή». Με άλλα λόγια, η προσέγγιση της θεματολογίας περιγράφει τη διαδικασία, κατά την οποία τα μέσα ενημέρωσης επικοινωνούν με τα μέλη του κοινού μέσω των κειμένων, τους που αφορούν σε σημαντικά ή μη θέματα και γεγονότα που διαδραματίζονται καθημερινώς. Η θεώρηση της θεματολογίας (agenda-setting) συνδέεται με αυτήν την οπτική, σύμφωνα με την οποία τα ΜΜΕ έχουν την ικανότητα να μεταφέρουν ένα σημαντικό θέμα των δικών τους θεματολογιών στη δημόσια θεματολογία. Μέσω της καθημερινής κάλυψης των κοινωνικών και των πολιτικών δρώμενων,

καταστάσεων και θεσμών, ο τύπος επηρεάζει τα θέματα τα οποία απασχολούν την κοινή γνώμη. Και αυτό, γιατί, μέσα από τα άρθρα και τις ειδήσεις που αναφέρονται σε κάποια γεγονότα και περιστατικά και τα οποία τελικά παρουσιάζονται στο κοινό, κάποια χρησιμοποιούνται επί μακρόν και επιδεικνύονται με εξέχοντα τρόπο. Άλλα τυγχάνουν σύντομης ή πρόσκαιρης μόνο προσοχής. Οι εφημερίδες, λόγου χάρη, δηλώνουν καθαρά τη δημοσιογραφική υπεροχή ενός άρθρου μέσα από την τοποθέτησή του στην ανάλογη σελίδα ή θέση στη σελίδα, τον τίτλο και τον αριθμό των λέξεων του (Kress και van Leeuwen, 1998).

Με άλλα λόγια, η διαδικασία ορισμού της (γενικής) ημερήσιας διάταξης διαμορφώνεται από: τη θεματολογία των μέσων ενημέρωσης, η οποία επηρεάζει τη δημόσια θεματολογία, η οποία με τη σειρά της επιδρά στον καθορισμό της πολιτικής θεματολογίας (Dearing & Rogers, 2005: 13-14, 53).

Σημαντικό στοιχείο ως προς τη μελέτη των McCombs και Shaw (1977), είναι το μορφωτικό επίπεδο του αναγνωστικού κοινού, η επιρροή του χρόνου στον καθορισμό της θεματολογίας, καθώς και ο ρόλος της πολιτικής του εντύπου στον καθορισμό της θεματολογίας.

Σε γενικές γραμμές, η διαδικασία καθορισμού της θεματολογίας είναι ένας εν εξελίξει ανταγωνισμός μεταξύ υποστηρικτών θεμάτων, προκειμένου να προσελκύσουν την προσοχή των εφημερίδων, του κοινού και των πολιτικών ελίτ προσωπικοτήτων. Ο Τύπος διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη συλλογή, επεξεργασία και παρουσίαση κοινωνικών προβλημάτων ως δημοσίων θεμάτων, όπως τυγχάνει με την περίπτωση των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό πρόβλημα.. Φυσικά «έχει γίνει αποδεκτό ότι ο καθορισμός της θεματολογίας δεν επενεργεί παντού στον καθένα και πάντοτε» (McCombs, Einsiedel, Weaver 1996). Όμως, όταν οι πολίτες διακατέχονται από ανάγκη ενημέρωσης και προσανατολισμού, διαβάζουν τον Τύπο, προκειμένου να πληροφορηθούν, ώστε να αντιμετωπίσουν το αβέβαιο πολιτικό μέλλον, αποδεχόμενοι, κατά κανόνα, τις θεματικές προτεραιότητες των εντύπων και κατ' επέκταση των συντακτών τους.

Framing Theory

Η προσέγγιση της πλαισίωσης, σε αντίθεση με την ημερήσια διάταξη που ασχολείται με το ποια θέματα είναι προεξέχοντα, ποια έχουν υπεροχή (salience of topics) και προβάλλονται, εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται αυτά τα θέματα από τα ΜΜΕ. Η διαφορά, συνεπώς, έγκειται όχι στο εάν σκεφτόμαστε ένα θέμα, αλλά στο πώς σκεφτόμαστε γι' αυτό το θέμα. Με άλλα λόγια, τα ΜΜΕ όχι μόνο αποφασίζουν σε μεγάλο βαθμό για την ενημέρωσή

μας γενικά, παρέχοντας τα κύρια στοιχεία για τις εικόνες για τον κόσμο, αλλά και επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα αξιολογούμε και ιεραρχούμε (Iyengar, και Kinder, 1987, McCombs, Weaver, και Edelstein, 1996).

Ο Maxwell McCombs και ο Donald Shaw (1975) έχουν επισημάνει ότι ένας από τους παράγοντες που προτρέπουν στη χρήση των ΜΜΕ είναι η «ανάγκη για προσανατολισμό» (McCombs, και Shaw, 1975). Η ανάγκη αυτή δημιουργείται όταν το ενδιαφέρον σ' ένα θέμα είναι υψηλό και υπάρχει σημαντικός βαθμός αβεβαιότητας για το νόημα του μηνύματος. Επομένως, ένα μήνυμα με υψηλό ενδιαφέρον, το οποίο έχει παράλληλα και στοιχεία αβεβαιότητας ως προς την έκβασή του, οδηγεί στην αύξηση της χρήσης των ΜΜΕ από τους πολίτες. Τούτο με τη σειρά του αυξάνει την πιθανότητα μεγαλύτερης επιρροής από τα ΜΜΕ. Η επιρροή της πλαισίωσης επιτυγχάνεται με την δημοσίευση ενός θέματος, που θα γραφτεί με πηχυαίους τίτλους στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων και θα περιλαμβάνει αφηγηματικό ύφος, με στόχο την άσκηση επιρροής στους αναγνώστες. Δηλαδή, αφετηρία της πλαισίωσης είναι η οπτική γωνία υπό την οποία κατανοείται η «φύση» (συγκρότηση), η προέλευση, η σημασία, οι επιπτώσεις και η λειτουργία ορισμένων γεγονότων.

Η Κύπρος βρίσκεται στο ανατολικό άκρο της Μεσογείου και αναφέρεται συχνά ως η τελευταία διαιρεμένη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τους Ελληνοκύπριους να κατοικούν στο νότιο τμήμα του νησιού και τους Τουρκοκύπριους στο βόρειο τμήμα του, το οποίο βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή από το 1974. Το Κυπριακό ζήτημα είναι ένα από τα πιο σημαντικά και διαχρονικά επίκαιρα θέματα που, όπως εύκολα κανείς αντιλαμβάνεται, έχει απασχολήσει σε μεγάλο βαθμό τον ελληνοκυπριακό έντυπο Τύπο. Καθημερινά διαβάζουμε στις εφημερίδες ειδήσεις, άρθρα, συνεντεύξεις από πρωταγωνιστές σχετικά με την πορεία του Κυπριακού προβλήματος. Καθώς το Κυπριακό ζήτημα αναδεικνύεται στην πράξη ένα πρόβλημα δισεπίλυτο και ακανθώδες, καθίσταται αντιληπτό ότι οι εφημερίδες του Νησιού αφιερώνουν ένα σημαντικό αριθμό άρθρων και σελίδων για αυτό. Καθημερινά παρατηρούμε ότι το πολιτικό ρεπορτάζ για το Κυπριακό πρόβλημα σε έντυπη μορφή έχει «πλημμυρίσει» τα έντυπα μέσα. Κάθε φορά που καταγράφεται κάποια δραστηριότητα προς την επίτευξη λύσης του Κυπριακού, οι ελληνοκυπριακές, τουλάχιστον, εφημερίδες στρέφουν το έντονο ενδιαφέρον τους. Οι κατά το 2017 διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού ζητήματος στο Γκραντ Μοντανά της Ελβετίας αποτέλεσαν έναν ακόμη επεισόδιο και οι ελληνοκυπριακές εφημερίδες, έκοντες-άκοντες, εστίασαν στις εν λόγω διαπραγματεύσεις. Το παρόν άρθρο αποσκοπεί να παρουσιάσει και να σχολιάσει τα αποτελέσματα που αφορούν

την έντυπη πολιτική δημοσιογραφία στην Κύπρο, όπως καταγράφηκαν μέσα από τις απευθείας διαπραγματεύσεις στον Γκραντ Μοντανά της Ελβετίας.

Ο Κυπριακός Τύπος

Η ελευθερία του Τύπου συχνά αποτελεί ένδειξη για το πόσο υγιής ή όχι είναι μια δημοκρατία. Στην Κύπρο, καθ' όλη την περίοδο της Τουρκοκρατίας και της Αγγλοκρατίας, οι Κύπριοι στερήθηκαν της ελευθερίας της σκέψης, της έκφρασης, της γνώμης και βεβαίως του Τύπου (Σοφοκλέους, 1995). Κατά την διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Κυπριακός Τύπος αποκτά σιγά σιγά την ελευθερία του. Παρατηρείται στις στήλες των εφημερίδων να δημοσιεύονται καιρία θέματα, γεγονότα, αγώνες, δραστηριότητες, εκτιμήσεις, τοποθετήσεις σε σχέση με τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τους χειρισμούς, την στρατηγική και την τακτική των δυνάμεων του άξονα, ακόμα και την συμπεριφορά και τη πορεία της κυπριακή κοινωνίας. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προσφορά του Τύπου στον απελευθερωτικό αγώνα 1955-1959. Δεν ήταν λίγοι οι Ελληνοκύπριοι δημοσιογράφοι, οι οποίοι καταζητήθηκαν, βασανίστηκαν και φυλακίστηκαν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως, επειδή έγραψαν κάποια άρθρα ενάντια στο κατεστημένο της εποχής (Σοφοκλέους, 2006). Φοβερά προβλήματα και δυσκολίες δημιούργησαν η βίαιη διαίρεση του νησιού με την στρατιωτική εισβολή της Τουρκίας, την κατοχή μέχρι σήμερα, από τον εισβολέα, του 37% του κυπριακού εδάφους. Η ανάπτυξη και η πρόοδος των κυπριακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης –εντύπων και ηλεκτρονικών– συνεχίζεται με εντατικούς και αξιόλογους ρυθμούς, ακολουθώντας τις ραγδαίες εξελίξεις και αλλαγές που σημειώνονται στις αναπτυγμένες χώρες του κόσμου. Από το 1990 μέχρι το 2000, όλες οι κυπριακές εφημερίδες πέρασαν στην σύγχρονη τεχνολογία. Αισθητά βελτιωμένη είναι η εμφάνιση και το περιεχόμενο τους, με πολυσέλιδες εκδόσεις, καλύτερη τεχνική και γούστο στην σελιδοποίηση και την ταξινόμηση της ύλης, μεγάλη ποικιλία θεμάτων, περισσότερη και λεπτομερή πληροφόρηση και ενημέρωση, πιο συστηματικό και διεισδυτικό έλεγχο και σχολιασμό των δημόσιων προσώπων, υπηρεσιών, καταστάσεων και πραγμάτων, πιο ελεύθερη και ευρεία πρόσβαση του πολίτη, πιο συχνό και ζωνρό διάλογο και αντίλογο.

Μετέπειτα και κατά την εικοσαετία 2000-2010 δημιουργήθηκαν δεκάδες επιχειρηματικές δραστηριότητες στο πεδίο της μαζικής επικοινωνίας και της ενημέρωσης (π.χ. ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί, εφημερίδες, περιοδικά, διαδικτυακές πύλες, διαφημιστικές εταιρείες κλπ.), αλλά συγχρόνως πολλές από αυτές αναγκάστηκαν να αναστείλουν την λειτουργία τους. Το «επικοινωνιακό

παράδοξο», δηλαδή σε μια τόσο μικρή αγορά καθώς συνυπάρχουν τόσο πολλά μέσα ενημέρωσης (Παπαθανασόπουλος, 2003:33)¹, ερμηνεύεται από την ανάγκη των Κυπρίων να «απολαύσουν» πολύπλευρη και πολυφωνική ενημέρωση, ύστερα από δεκαετίες μονοπώλησης του Τύπου από την κομματική σχέση διαφόρων εφημερίδων, οι οποίες όμως υπήρξαν πάντα ιδιωτικές. Το 2012, κυκλοφορούσαν σε ημερήσια βάση επτά πολιτικές εφημερίδες, ενώ σήμερα κυκλοφορούν τέσσερις πολιτικές εφημερίδες λόγω της οικονομικής κρίσης που έπληξε το νησί τον Μάρτιο του 2013. Όπως αναφέρει ο Παπαθανασόπουλος (2003: 34), το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι οι νεοεισερχόμενοι τίτλοι εφημερίδων δεν συμβάλλουν στη διεύρυνση του αναγνωστικού κοινού του πολιτικού Τύπου.

Σύμφωνα με την ενημερωτική έκθεση της Γνώρα², «Οι εφημερίδες έχουν πλέον το χαμηλότερο σημείο αναγνωσιμότητας (14.1%), στο οποίο έφτασε η αναγνωσιμότητα των εφημερίδων, με την εφημερίδα *Ο Φιλελεύθερος* να διατηρεί την πρώτη θέση, όσον αφορά στην αναγνωσιμότητα των εφημερίδων. Η συνεχής πτώση στην αναγνωσιμότητα, με εξαίρεση το 2015 που παρατηρήθηκε κάποια άνοδος, αντικατοπτρίζει πλήρως τη μεταστροφή του κόσμου προς τα ηλεκτρονικά μέσα για την ενημέρωσή του. Πτώση παρατηρείται και στις πωλήσεις του Σαββάτου και της Κυριακής, αν και οι κυριακάτικες πωλήσεις είναι ακόμα σε υψηλά επίπεδα, κυρίως λόγω των περιοδικών που δίνουν δωρεάν με τις κυριακάτικες εκδόσεις τους.

Οι εφημερίδες του δείγματος

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η παρούσα μελέτη επιχειρεί να καταγράψει τις διαπραγματεύσεις, εστιάζοντας στην περίπτωση του ελληνοκυπριακού Τύπου κατά την περίοδο 28η Ιουνίου 2017 έως 07 Ιουλίου 2017, περίοδο που διεξάγονταν οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στην Ελληνοκυπριακή και Τουρκοκυπριακή κοινότητα. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζομαστε στις πολιτικές ειδήσεις των εφημερίδων *Αλήθεια*, *Πολίτης* και *Χαραυγή* στην εν λόγω περίοδο. Εξετάζει επίσης αν υπήρξε συγκρουσιακό ή ενωτικό κλίμα μέσα από τη δημοσίευση πολιτικών ειδήσεων στον Τύπο.

Η εφημερίδα *Αλήθεια*³ ιδρύθηκε το 1952 από τον αείμνηστο δημοσιογράφο Αντώνη Φαρμακίδη, ως εβδομαδιαία. Ο Αντώνης Φαρμακίδης, θεωρείται ένας από τους πρωτοπόρους της κυπριακής δημοσιογραφίας. Η εβδομαδιαία «Αλήθεια», μετά τη δευτεριάτικη έκδοση της 15ης Ιουλίου του 1974, αναγκάστηκε, λόγω των συνθηκών που δημιουργήθηκαν στον τόπο από το πραξικόπημα και

την τουρκική εισβολή που επακολούθησε, να αναστείλει την έκδοση της για λίγες βδομάδες. Επανακυκλοφόρησε στις 5 Αυγούστου του 1974 και η έκδοση της 5ης Αυγούστου ήταν ένας απολογισμός για την τραγωδία που έπληξε την Κύπρο, ενώ παράλληλα έστελνε και μήνυμα αισιοδοξίας.

Σήμερα η *Αλήθεια*⁴ κλείνει 35 χρόνια ζωής ως καθημερινή εφημερίδα. Χρόνια συνυφασμένα με την εξελικτική δημοκρατική ωρίμανση του κυπριακού λαού, Η «Αλήθεια», σταθερή στις αρχές της, συνεχίζει να δίνει τον δικό της αγώνα, για να δει αυτός ο τόπος καλύτερες μέρες. Το 1980, την έκδοση της εβδομαδιαίας «Αλήθειας» ανέλαβε ο σημερινός εκδότης της, Φρίζος Κουλέρμος, ο οποίος την 1η Μαΐου του 1982 την μετέτρεψε σε καθημερινή, πρωινή εφημερίδα. Η Αλήθεια έγινε καθημερινή, για να ακούγεται η φωνή της σε μια εποχή που δεν ευνοούσε την πολυφωνία.

Η εφημερίδα *Πολίτης* κυκλοφόρησε για πρώτη φορά στις 12 Φεβρουαρίου 1999. Αναλλοίωτοι στόχοι της εφημερίδας είναι η δημόσια δέσμευση για σφαιρική και αμερόληπτη ενημέρωση και για προσήλωση στις αρχές της ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας, της αλήθειας, της ελευθερίας του λόγου και της πολυφωνίας. Δεν πρόκειται για ακραία, ιδεολογικά, εφημερίδα. Είναι ένα υπεύθυνο έντυπο, που φυσικά στοχεύει να αναδείξει τις ευαισθησίες και τα ενδιαφέροντα μικρών και μεγάλων ομάδων της κυπριακής κοινωνίας και να φέρει την Κύπρο ακόμα πιο κοντά στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, του οποίου αποτελεί πια μέρος, ν' ανοίξει τους ορίζοντες της γνώσης και των εμπειριών

Η *Χαραυγή*⁵ είναι μεγάλη παγκύπρια καθημερινή εφημερίδα, όργανο του κόμματος ΑΚΕΛ, που κυκλοφόρησε το πρώτο της φύλλο στην Λευκωσία, στις 18 Φεβρουαρίου του 1956. Σε κύριο άρθρο με τίτλο «Ξεκίνημα», στην πρώτη σελίδα του πρώτου της φύλλου, η εφημερίδα γράφει για τους σκοπούς και στόχους της τα ακόλουθα:

«...Παρόλα αυτά η εφημερίδα μας θα φροντίσει να προσφέρει στο αναγνωστικό κοινό ύλη ικανοποιητική από ποιοτική άποψη. Πέρα από την ειδησεογραφία, που θα αποτελεί τη βάση της, υπάρχουν πολλοί τομείς άξιοι προσοχής...» (Σοφοκλέους, 2011: 394)

Μεθοδολογία και Στόχοι

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε βασίστηκε σε στοιχεία της ανάλυσης περιεχομένου, την οποία κρίναμε προσφορότερη, μια και «η μεγάλη δύναμη της ανάλυσης περιεχομένου βρίσκεται στο ότι αναλύει όλο το σύστημα του μηνύματος και όχι μια ατομική, επιλεκτική εμπειρία αυτού» (Fiske 2010:139)

και ενδείκνυται όταν μελετώνται πολιτιστικά ζητήματα, καθώς «λαμβάνει υπόψη τα συστήματα νοημάτων που προέρχονται από τον πολιτισμό» (Μακ-Κουέλ, 2003:382) Η μέθοδος αυτή στηρίζεται στην περιγραφή και αξιολόγηση γλωσσικών προσδιορισμένων μορφών επικοινωνίας. Είναι η μέθοδος που στοχεύει στην ανάδειξη ή αποκάλυψη μιας κοινωνικής πραγματικότητας, κατά την οποία μπορούν να συνταχθούν συμπεράσματα από ένα έκδηλο κείμενο όσο και από ένα μη έκδηλο (Γιαλλουρίδης, 2001:101). Η μέθοδος αυτή έχει ως στόχο να αναλύσει το περιεχόμενο του μηνύματος, του λόγου και της μορφής του κειμένου (Κωνσταντινίδου, 1998) και περιλαμβάνει πέντε φάσεις (1998):

1. Την διαδικασία σύστασης του εμπειρικού υλικού
2. Την απομόνωση των στοιχείων (μονάδων καταγραφής)
3. Την ταξινόμηση των μονάδων καταγραφής σε κατηγορίες
4. Την ποσοτική μετατροπή και μέτρηση των στοιχείων (κωδικοποίηση)
5. Ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων.

Στόχος της έρευνας είναι να καταγράψει την κατανομή των πολιτικών ειδήσεων, τη δομή του περιεχομένου των πολιτικών ειδήσεων, καθώς και διάφορα κριτήρια ποιοτικής προσέγγισης της θεματικής (π.χ. πηγές δημοσιογραφίας, εικόνες, ειδικά θέματα, κλπ.). Συγκεκριμένα, η έρευνα περιλάμβανε την διεξαγωγή σχετικής καταγραφής καθημερινών ειδήσεων σε καθημερινές εφημερίδες παγκύπριας κυκλοφορίας, τον προσδιορισμό των κυριότερων πολιτικών ειδήσεων των πιο πάνω εφημερίδων. Σε αυτή την περίπτωση, ο ρόλος του Τύπου είναι πολύ σημαντικός στο να εξασφαλιστεί ότι θα υπάρξουν οι συνθήκες, μέσα στις οποίες οι πολίτες θα τυγχάνουν μια καλής πληροφόρησης και ενημέρωσης. Καταγράψαμε την παρουσίαση των δημοσιευμάτων, τα οποία στην συνέχεια τα κατηγοριοποιήσαμε σε τέσσερις κατηγορίες ως εξής: α) *Κυπριακή Δημοκρατία*, β) *Ελληνοκυπριακή Κοινότητα*, γ) *Τουρκοκυπριακή Κοινότητα*, δ) *Εμπλεκόμενες Χώρες*, ε) *Ηνωμένα Έθνη* και στ) *Ευρωπαϊκή Ένωση*.

Στην πρώτη φάση, εντοπίσαμε το εμπειρικό υλικό, δηλαδή την είδηση ή τις ειδήσεις που αφορούν την μελέτη. Στην δεύτερη φάση, απομονώνονται οι ειδήσεις που μπορούν να ενταχθούν. Στην τρίτη φάση, γίνεται η κωδικοποίηση, δηλαδή η συγκρότηση των θεμάτων σε κατηγορίες. Στην τέταρτη φάση, μετατρέπουμε τα ποσοτικά στοιχεία σε τέτοια μορφή, ώστε να είναι κατάλληλη η μηχανογραφική επεξεργασία τους, για να μπορέσουν να συγκριθούν και να αναλυθούν (ibid, 1998). Στην τελευταία φάση, γίνεται η παρουσίαση

των δεδομένων, ανάλυση και ερμηνεία τους. Η θεματική ανάλυση μας βοηθά να απαντηθούν ερωτήματα όπως, για παράδειγμα, ποια είναι η εικόνα των διαπραγματεύσεων μεταξύ των δυο κοινοτήτων, γιατί είναι δυνατή η καταγραφή των στοιχείων απόψεων αλλά και ιδεών μέσα από τις πολιτικές ειδήσεις που δημοσιεύονται στην πολιτική στήλη και η σύνδεση όλων αυτών στην συνέχεια. Επίσης, με την ταξινόμηση και την κατηγοριοποίηση των ειδήσεων, μπορούμε να έχουμε συγκεντρωμένες διαφορετικές θέσεις/ απόψεις που διατυπώνονται.

Η επιλογή της χρονικής περιόδου ενός μηνός καθορίζεται, κατ' αρχήν από τις υποθέσεις εργασίας και από το προς έρευνα υλικό. Ο λόγος, για τον οποίο επιλέξαμε την περίοδο του 28 Ιουνίου και 07 Ιουλίου 2017 προς μελέτη, αποτελεί το γεγονός ότι, κατά την εν λόγω περίοδο, τα γεγονότα που διαδραματίζονται είναι εξαιρετικά σημαντικά. Επιλέξαμε αυτή την χρονική περίοδο, γιατί στις καθημερινές εκδόσεις/ των εφημερίδων εντοπίζουμε μεγαλύτερο φάσμα ειδήσεων και θεμάτων, καθώς και εκτενέστερη ανάλυση των γεγονότων που συνέβησαν κατά την διάρκεια της εβδομάδας. Το εύρος της περιόδου μας επιτρέπει να σχηματίσουμε άποψη για τις ποικίλες αντανακλάσεις της εικόνας της Ελληνοκυπριακής κοινότητας, οι οποίες σχηματίζονται και μεταλλάσσονται ανάλογα με τα γεγονότα που διαδραματίζονται στο εσωτερικό της κυπριακής κοινωνίας, αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Καταλήξαμε στην επιλογή του παρακάτω χρονικού διαστήματος προς μελέτη και δεν επιλέξαμε μια πιο μεγάλη περίοδο, γιατί με αυτό τον τρόπο πιστεύουμε ότι έχουμε συλλέξει το ανάλογο υλικό για να υποστηρίξουμε τους ισχυρισμούς μας.

Από τις εκδόσεις των εφημερίδων εστίασαμε στις σελίδες πολιτικού περιεχομένου και σε αυτές της επικαιρότητας, γιατί εκεί εντοπίζουμε πληθώρα ειδήσεων, άρθρων και ρεπορτάζ. Επίσης, στην πολιτική στήλη κυριαρχούν ειδήσεις μέγιστου και επίκαιρου ενδιαφέροντος, που κεντρίζουν την προσοχή του αναγνώστη για αγορά της εφημερίδας. Η επιλογή του υλικού συνιστά ένα σημαντικό πρόβλημα, διότι από το πλήθος των εφημερίδων πρέπει να επιλεγούν, κατά το δυνατόν, περισσότεροι τίτλοι. Εάν δεν μπορεί να γίνει μια αντιπροσωπευτική δειγματοληψία στατιστικού χαρακτήρα, τότε θα πρέπει να καθοριστούν τα «αντιπροσωπευτικά» φύλλα με την τυπολογική έννοια.¹

1 Βλ. την εναργή θεώρηση του προβλήματος της επιλογής του Lerg, 1995: 11 κ.ε..

Πιο συγκεκριμένα, οι υποθέσεις εργασίας είναι:

Y1: Καθώς το Κυπριακό πρόβλημα έχει ταλανίσει τον κυπριακό (κυρίως ελληνοκυπριακό) λαό, οι εφημερίδες θα ακολουθήσουν μια πιο μετριοπαθή στάση και θα ταχθούν υπέρ της λύσης του Κυπριακού ζητήματος.

Y2: Επώνυμοι δημοσιογράφοι, στην πράξη, opinion leaders, θα φέρουν το βάρος της υπογραφής τους ανάλογα με τη θέση που θα ακολουθήσουν στην περίοδο των διαπραγματεύσεων.

Έτσι, τα ερωτήματα της εργασίας διαμορφώθηκαν ως εξής:

- E1: Σε ποιο βαθμό οι θέσεις των εφημερίδων ήταν υπέρ της λύσης του προβλήματος ή είχαν συγκρουσιακό, συμφιλιωτικό ύφος.
- E2: Σε ποιο βαθμό το ύφος και ο τονισμός των δημοσιευμάτων διέφερε ανάλογα με το έντυπο ως προς τις διαπραγματεύσεις.
- E3: Σε ποιο βαθμό τα δημοσιεύματα εστιάστηκαν σε πρόσωπα που συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις και στα θέματα της διαπραγμάτευσης
- E4: Εάν τα άρθρα ήταν ενυπόγραφα κι αυτό, ενδεχομένως, σηματοδοτεί την αποφυγή ταύτισης δημοσιογράφων ως ατόμων με τις απευθείας διαπραγματεύσεις.

Η έρευνα που ακολουθεί διενεργήθηκε για την περίοδο Ιουνίου - Ιουλίου 2017. Συνολικά εξετάστηκαν 175 δημοσιεύματα ως μονάδες ανάλυσης και από τις τρεις εφημερίδες (*Αλήθεια* 67, *Πολίτης* 52, *Χαραυγή* 56). Για την διερεύνηση των πρωτοσέλιδων δημοσιευμάτων χρησιμοποιήθηκε το ακόλουθο σχήμα χαρακτηριστικών κατηγοριών/μεταβλητών:

1. Οι πολιτικές ειδήσεις ταξινομήθηκαν ανάλογα με τον τύπο τους ως: Κύριο άρθρο, Άρθρο γνώμης – ανάλυση - σχόλιο/opinion – commentary, Ρεπορτάζ-έρευνα, Συνέντευξη, Ανακοίνωση, Επιστολή, Απλή είδηση, Άλλο
2. Για την διερεύνηση του περιεχομένου των ειδήσεων έγινε καταγραφή του αριθμού αναφορών ενός εκάστου δημοσιεύματος έτσι ώστε να εστιασθούν οι πρωταγωνιστές: Πρόεδρος Αναστασιάδης, Μουσταφά Ακιντζί, Έσπεν Μπάρθ Άιντε, Τσίπρας, Κοτζιάς, Ερτογάν κλπ.
3. Έγινε καταγραφή των ειδήσεων με βάση την πηγή, προέλευση της πηγής και σύνταξης του άρθρου (αν είναι ενυπόγραφο, ανυπόγραφο, διεθνές πρακτορείο, ιδιαίτερη ανταπόκριση)

4. Εάν οι θέσεις των εφημερίδων ήταν υπέρ ή κατά των θετικών εξελίξεων των διαπραγματεύσεων και της επίτευξης λύσης

Αποτέλεσμα Έρευνας

Πίνακας 1: Αναφορές ειδήσεων των εφημερίδων Αλήθεια, Πολίτης και Χαραυγή Περίοδος: 28 Ιουνίου-07 Ιουλίου 2017

Αναφορές	28 ^η – Ιουνίου - 7 ^η Ιουλίου 2017	%	Αλήθεια	Πολίτης	Χαραυγή
1. Κυπριακή Δημοκρατία	75	16	20 (12%)	29 (17%)	23 (16%)
2. Ελληνοκυπριακή Κοινότητα	66	14	21 (13%)	26 (15%)	19 (14%)
3. Τουρκοκυπριακή Κοινότητα	64	13	19 (12%)	24 (14%)	21 (16%)
4. Εμπλεκόμενες Χώρες	111	24	41 (25%)	35 (21%)	35 (26%)
5. Ηνωμένα Έθνη	106	23	44 (27%)	34 (20%)	28 (21%)
6. Ευρωπαϊκή Ένωση	47	10	16 (11%)	22 (13%)	9 (7%)
Σύνολο	469	100	161	170	135

Σημείωση: Βασισμένα στις στήλες Πολιτική και Επικαιρότητα

Πίνακας 2: Οι θέσεις των εφημερίδων Αλήθεια, Πολίτης και Χαραυγή Περίοδος: 28 Ιουνίου - 07 Ιουλίου 2017

Σύνταξη άρθρου	Αλήθεια	%	Πολίτης	%	Χαραυγή	%
Ενυπόγραφο	26	39	42	81	40	71
Ανυπόγραφο	41	61	10	19	16	29
Διεθνές Πρακτορείο	-	-	-	-	-	-
Ιδιαίτερη	-	-	-	-	-	-

Ανταπόκριση						
Σύνολο	67	100	52	100	56	100
Τύπος δημοσιεύματος						
Κύριο άρθρο	16	24	-	-	-	-
Άρθρο γνώμης – ανάλυση	-	-	2	2	-	-
Ρεπορτάζ	24	36	32	62	25	45
Συνέντευξη	1	1	-	1	-	-
Ανάλυση	2	3	-	-	-	-
Επιστολή	-	-	-	-	-	-
Απλή είδηση	24	36	18	35	31	55
Άλλο	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	67	100	52	100	56	100
Προέλευση πηγών						
Ανόνυμες	25	37	2	2	19	35
Ελλάδα	-	-	-	-	-	-
Κύπρος	4		10	19	6	10
Βρετανία	-	-	-	-	-	-
Τουρκία	-	-	-	-	-	-
Γκραντ Μοντανά – Ελβετία	31	46	40	77	29	53
Διεθνή Πρακτορεία	7	7	-	2	2	2
Άλλα	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	67	100	52	100	56	100
Εστίαση σε πρωταγωνιστές						
Νίκος Αναστασιάδης Πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας	32	19	29	19	22	18
Νίκος Χριστοδουλίδης (Κυβερνητικός Εκπρόσωπος)	4	2	3	2	4	3
Αντόνιο Γκουντέρες (Γενικός Γραμματέας ΟΗΕ)	27	16	25	16	23	18
Έσπεν Μπάρθ Άιντε (Ειδικός Σύμβουλος ΟΗΕ)	19	11	16	10	12	10

Αντιπρόσωποι Ε/Κ Κομμμάτων	2	2	-	1	-	1
Μουσταφά Ακιντζί (Τ/Κ Ηγέτης)	15	9	13	8	16	13
Τερέζα Μέι (Πρωθυπουργός Αγγλίας)	6	4	3	1	3	2
Αλέξης Τσίπρας (Πρωθυπουργός Ελλάδας)	5	4	4	3	3	2
Νίκος Κοτζιάς (Υπουργός Εξωτερικών Ελλάδας)	20	12	24	15	20	16
Μπόρις Τζόνσον (ΥΠΕΞ Αγγλίας)	4	2	3	1	4	3
Ταγίπ Ερτογάν			6	4		
Μπιναλί Γιλντιρίμ (ΥΠΕΞ Τουρκίας)	4	2	4	3	2	2
Μεβλούτ Τσαβούσογλου (Υπουργός Εξωτερικών Τουρκίας)	25	15	25	16	13	10
Φεντερίκα Μογκερίνη (Εκπρόσωπος Ε.Ε.)	3	2	3	1	3	2
Σύνολο	166	100	158	100	125	100

Η θέση της εφημερίδας *Αλήθεια*

Η ύλη της εφημερίδας είναι πλούσια και περιλαμβάνει άρθρα, ρεπορτάζ ειδήσεων, σχόλια, εσωτερικές και εξωτερικές ειδήσεις, καλλιτεχνικές ειδήσεις, δικαστηριακά νέα, ανταποκρίσεις από τις επαρχίες και ποικιλία άλλων πληροφοριών» (Σοφοκλέους 2011). Ο χαρακτήρας της *Αλήθειας*, καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου που μελετήσαμε, είναι κυβερνητικός, αφού πρόκειται για εφημερίδα προσκείμενη στο Δημοκρατικό Συναγερμό, που στηρίζει τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Αναλλοίωτοι στόχοι της εφημερίδας *Αλήθειας* είναι η στήριξη στις προσπάθειες του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ενδεικτική τίτλοι, που δείχνουν την στήριξη στις προσπάθειες του Προέδρου Αναστασιάδη και τις διαπραγματευτικής του ομάδας, είναι:

- «Μετά την αντίδραση του προέδρου Αναστασιάδη και του Νίκου Κοτζιά, αποσύρθηκε το έγγραφο Άιντα. Ικανοποίηση σε Αθήνα και Λευκωσία» (*Αλήθεια*, 28 Ιουνίου 2017),
- «Με αποφασιστικότητα στην Ελβετία» (*Αλήθεια*, 28 Ιουνίου 2017),
- «Πολλά τετ-α-τετ με χειραβίες και φιλικές κουβέντες είχε ο Νίκος Αναστασιάδης με τον Μεβλούτ Τσαβούσογλου» (*Αλήθεια*, 29 Ιουνίου 2017),
- «Νίκος Αναστασιάδης: Λύση με εγγύηση από το Συμβούλιο Ασφαλείας» (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017)

Τα άρθρα της έχουν πρωτίστως ως στόχο την ενημέρωση των αναγνωστών της, χαρακτηρίζονται από ηπιότητα και ένα ευφυή στοχαστικό τόνο, που της επιτρέπει να καυτηριάζει τα κακώς κείμενα και φυσικά με αυτό τον τρόπο να προασπίζει πάντα την ιδεολογία της «δεξιάς».

Τα θέματα που εμφανίζονται κατ' επανάληψη και με επιμονή, καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου που μελετούμε την εφημερίδα *Αλήθεια* είναι:

(1) Η θετική στήριξη των προσπαθειών για λύση του Κυπριακού:

Γράφει η εφημερίδα:

- «Καλό κλίμα και χαλαρή διάθεση» (*Αλήθεια*, 29 Ιουνίου 2017)
- «Πρόεδρος Αναστασιάδης: Εποικοδομητική συζήτηση που μπορεί να δώσει εξόδους» (*Αλήθεια*, 01 Ιουλίου 2017),
- «Νίκος Κοτζιάς: Χρήσιμη και ωφέλιμη η παρουσία του Γ.Γ του ΟΗΕ» (*Αλήθεια*, 1 Ιουλίου 2017)
- «Η ώρα της ουσιαστικής διαπραγμάτευσης» (*Αλήθεια*, 02 Ιουλίου 2017)

(2) Η αναφορά στα σημαντικότερα θέματα όπως το εδαφικό, περιουσιακό, ασφάλεια, εγγυήσεις.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Με το Κεφάλαιο της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων, το οποίο αποτελεί κλειδί για την έκβαση των συνομιλιών, ανοίγει η συζήτηση σήμερα το πρωί – Το απόγευμα συζήτηση, μεταξύ των δύο ηγετών, άλλων Κεφαλαίων με πρώτο αυτό του εδαφικού» (*Αλήθεια*, 28 Ιουνίου 2017)
- «Σήμερα θα δοθούν απαντήσεις επί εναλλακτικών προτάσεων των Ηνωμένων Εθνών για τις εγγυήσεις» (*Αλήθεια*, 29 Ιουνίου 2017),
- «Εκπρόσωπος Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών: Δεν είπαμε για αποχώρηση στρατού κατά 80%» (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017),

- «Ο Τούρκος ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου, με σκληρές δηλώσεις του, κάλεσε τους Ελληνοκύπριους και την Ελλάδα να ξυπνήσουν από το όνειρο ότι δεν θα υπάρχει τουρκικός στρατός και εγγυήσεις» (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017),
 - «Ουσιαστική ή τυπική ή κατάργηση των εγγυήσεων;» (*Αλήθεια*, 2 Ιουλίου 2017)
- (3)** Η στάση, κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων, των εγγυητριών δυνάμεων (με βάση το σύνταγμα του 1960) Ελλάδας, Τουρκίας και Αγγλίας στο κεφάλαιο του εδαφικού, περιουσιακού, ασφάλειας και εγγυήσεων.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Κοτζιάς: Παλεύομε να ανοίξει ο δρόμος» (*Αλήθεια*, 29 Ιουνίου 2017)
 - «Τσαβούσογλου: Ήταν μια καλή πρώτη μέρα. Θα συνεχίσουμε αύριο». *Αλήθεια*, 29 Ιουνίου 2017),
 - «Κοτζιάς: οι δύο συνθήκες των εγγυήσεων και των συμμαχιών ουδέποτε ουσιαστικά εφαρμόστηκαν, τις παραβίασε η Τουρκία από όλες τις πλευρές και, συνεπώς, δεν υπάρχει κανένας λόγος να ζητάει τη διατήρηση συνθηκών που παραβίασε και μείναμε εκτός οποιασδήποτε πρακτικής» (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017),
 - «Τσαβούσογλου: Ξυπνάτε από το όνειρο μηδέν εγγυήσεις, μηδέν στρατός». (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017),
 - «Πιέζουν και οι Βρετανοί» (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017)
 - «Ν. Κοτζιάς: Κάποιοι δεν θέλουν να γίνει η διαπραγματεύση» (*Αλήθεια*, 04 Ιουλίου 2017)
 - «Τερέζα Μέι: Να υπάρξει ευελιξία από όλες τις πλευρές» (*Αλήθεια*, 04 Ιουλίου 2017)
 - «Τσαβούσογλου: Δεν θα υπάρξει sunset clause” (ρήτρα λήξης παραμονής των στρατευμάτων)» (*Αλήθεια*, 05 Ιουλίου 2017)
 - «Κοτζιάς: Κάποια στιγμή θα σας διηγηθώ τι ακριβώς έγινε χθες και τι, μέσα από επίμονη συζήτηση, ομολόγησαν οι Τούρκοι για τις προθέσεις τους». (*Αλήθεια*, 05 Ιουλίου 2017)
- (4)** Οι δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουντέρες, που αφορούν την σύνοδο για το Κυπριακό στο Γκραντ Μοντανά.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Τάραξε τα νερά ο Γκουντέρες» (*Αλήθεια*, 1 Ιουλίου 2017)
- «Η επιστροφή Γκουντέρες σήμερα στο Γκραντ Μοντανά δίνει ώθηση στις συνομιλίες» (*Αλήθεια*, 06 Ιουλίου 2017)
- «Το πλαίσιο Γκουντέρες για το Κυπριακό». (*Αλήθεια*, 06 Ιουλίου 2017)
- «Εσφιξε τα ζωνάρια με το καλημέρα» (*Αλήθεια*, 07 Ιουλίου 2017)
- Ως προς τον τύπο δημοσιεύματος έχουμε τα ρεπορτάζ με 36%, η απλή είδηση με 36% και το κύριο άρθρο με 24%.
- Τα άρθρα είναι ανυπόγραφα 61% και 39% ενυπόγραφα.
- Σημαντικός πρωταγωνιστής είναι ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ηγέτης της Ελληνοκυπριακής Κοινότητας, Νίκος Αναστασιάδης, με 19%, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Αντόνιο Γκουντέρες, με 16%, ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, με 15%, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Νίκος Κοτζιάς, με 12% και ο ηγέτης της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας, Μουσταφά Ακιντζί, με 9%.
- Την περίοδο τους δείγματός μας, στον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών αναφέρεται το 27%, στις Εμπλεκόμενες χώρες 25%, στην Ευρωπαϊκή Ένωση 11%, Ελληνοκυπριακή κοινότητα 13%, Κυπριακή Δημοκρατία 12%, ενώ η Τουρκοκυπριακή 12%.

Η θέση της εφημερίδας Πολίτης

Τα θέματα που εμφανίζονται κατ' επανάληψιν και με επιμονή, καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου που μελετούμε, στην εφημερίδα Πολίτης, είναι:

- (1) Εκφράζει επιφύλαξη ως προς την λύση του προβλήματος.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Χωρίς το έγγραφο και με όλα ανοικτά» (*Πολίτης*, 28 Ιουνίου 2017)
- «Συμφωνούν σε αλλαγή, διαφωνούν στον τρόπο» (*Πολίτη*, 29 Ιουνίου 2017)
- «Από το αδιέξοδο στην έντονη κινητικότητα» (*Πολίτης*, 01 Ιουλίου 2017)
- «Πακέτο Γκουντέρες χωρίς ανταπόκριση» (*Πολίτης*, 04 Ιουλίου 2017)
- «Εντός πλαισίου όλοι αλλά... σε απόσταση» (*Πολίτης*, 05 Ιουλίου 2017)
- «Εληξε με ναυάγιο το Γκραντ Μοντανά» (*Πολίτης*, 07 Ιουλίου 2017)

- (2) Αναφορά στα σημαντικά θέματα όπως το εδαφικό, περιουσιακό, ασφάλεια, εγγυήσεις

Γράφει η εφημερίδα:

- «Όνειρο χαρακτηρίζει τα μηδέν στρατεύματα και τις μηδέν εγγυήσεις η Τουρκία» (*Πολίτης* 30 Ιουνίου 2017)
- «Πρώτο βήμα στο εδαφικό» (*Πολίτης* 01 Ιουλίου 2017)
- «Μηχανισμοί αντί εγγυήσεων» (*Πολίτης* 02 Ιουλίου 2017)
- «Ιδέες για χάρτη, εκ περιτροπής προεδρία και περιουσιακό» (*Πολίτης* 04 Ιουλίου 2017)
- «Η διαπραγμάτευση για την ασφάλεια και τις εγγυήσεις ξεκίνησε με καθυστέρηση και φαίνεται να ήταν μια προσπάθεια να βρουν οι πλευρές τον τρόπο να ξεπεράσουν τις δυσκολίες και να προχωρήσουν» (*Πολίτης*, 04 Ιουλίου 2017)
- «Τσαβούσογλου: Στρατός για πάντα» (*Πολίτης*, 05 Ιουλίου 2017)
- «Ήθελαν εγγυήσεις και επεμβατικά δικαιώματα για 15 χρόνια» (*Πολίτης*, 07 Ιουλίου 2017)

- (3) Η συμβολή του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουντέρες στην σύνοδο για το Κυπριακό, στο Γκραντ Μοντανά.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Εστρωσε τραπέζι ο Αντόνιο» (*Πολίτης*, 01 Ιουλίου 2017)
 - «Ο Γκουντέρες ξεκόλλησε τη διαδικασία από το τέλμα» (*Πολίτης*, 01 Ιουλίου 2017)
 - «Έμφαση στο θέμα της ασφάλειας έδωσε ο Γκουντέρες» (*Πολίτης*, 01 Ιουλίου 2017)
 - «Ιδού το πλαίσιο Αντόνιο Γκουντέρες» (*Πολίτης*, 02 Ιουλίου 2017)
 - «Ξανά η σκυτάλη στον Γκουντέρες» (*Πολίτης*, 06 Ιουλίου 2017)
- (4) Η στάση κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων των εγγυητριών δυνάμεων (με βάση το σύνταγμα του 1960) Ελλάδας, Τουρκίας και Αγγλίας στο κεφάλαιο του εδαφικού, περιουσιακού, ασφάλειας και εγγυήσεων.
- Παρασκηνιακές κινήσεις Βρετανών υπέρ πολυμερούς εγγυητικής δύναμης βλέπει η Guardian» (*Πολίτης*, 30 Ιουνίου 2017),

- Ο κ. Τσαβούσογλου πρόσθεσε: εμείς θέσαμε τις θέσεις μας στην ασφάλεια και τις εγγυήσεις ξεκάθαρα. Μηδέν στρατεύματα και μηδέν εγγυήσεις δεν είναι καν προς συζήτηση για μας». (*Πολίτης*, 30 Ιουνίου 2017).
- Ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών υπέβαλε πρόταση που υπονοούσε και διασύνδεση της ασφάλειας με τις τέσσερις ελευθερίες, κάτι με το οποίο διαφώνησαν η ελληνική και η ε/κ πλευρά». (*Πολίτης*, 01 Ιουλίου 2017).
- «Τσαβούσογλου: Στρατός για πάντα» (*Πολίτης*, 05 Ιουλίου 2017).
- «Ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς ανέφερε πως ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ δείχνει κατανόηση για την πρόταση της ελληνικής πλευράς για κατάργηση των Συνθηκών Συμμαχίας και Εγγυήσεων, αλλά και για την ανάγκη η Κύπρος να είναι ένα φυσιολογικό κράτος» (*Πολίτης*, 07 Ιουλίου 2017).

(5) Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Πρόεδρος Αναστασιάδης: Έμφαση στο ρόλο που μπορεί να παίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση». (*Πολίτης*, 29 Ιουνίου 2017),
- «Καμιά χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν χρειάζεται κηδεμόνα» (*Πολίτης*, 29 Ιουνίου 2017),
- «Έχει ρόλο να διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση» (*Πολίτης*, 29 Ιουνίου 2017),
- Στήριξη στις ε/κ θέσεις από ΕΕ για εγγυήσεις (*Πολίτης*, 29 Ιουνίου 2017),
- Πρόεδρος Αναστασιάδης: Με ασπίδα την Ευρωπαϊκή Ένωση» (*Πολίτης*, 30 Ιουνίου 2017),
- Αναλαμβάνει ρόλο η ΕΕ για τις τέσσερις ελευθερίες (*Πολίτης*, 01 Ιουλίου 2017)
- Όπως αναμενόταν, δίνει έμφαση στους κύριους πρωταγωνιστές των συνομιλιών. Την περίοδο του δείγματός μας, στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρεται το 13%, η Ελληνοκυπριακή κοινότητα στο 15% των δημοσιευμάτων, η Κυπριακή Δημοκρατία, που εκπροσωπείται από τον Πρόεδρο της, είναι στο 17%, ενώ η Τουρκοκυπριακή στο 14%, ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών 20% και οι Εμπλεκόμενες χώρες στο 21%.

- Το Γκραντ Μοντανά αποτελεί κέντρο προέλευσης των πηγών, αφού είναι ο χώρος όπου πραγματοποιούνται οι συνομιλίες με ποσοστά 77%, λόγω της παρουσίας ανταποκριτή στην Ελβετία. Ακολουθεί ποσοστό 19% από πηγές στην Κύπρο.
- Σημαντικός πρωταγωνιστής είναι ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ηγέτης της Ελληνοκυπριακής Κοινότητας, Νίκος Αναστασιάδης, με 19%, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών και ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκία Μεβλούτ Τσαβούσογλου με 16%, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Νίκος Κοτζιάς με 15% και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί με 8%.
- Ως προς τον τύπο δημοσιεύματος 62% είναι ρεπορτάζ- έρευνα και 35% απλή είδηση, ενώ το ποσοστό των άρθρων είναι 81% ενυπόγραφα και 19% ανυπόγραφα.

Η θέση της εφημερίδας Χαραυγή

Τα θέματα, που εμφανίζονται καθ' επανάληψιν και με επιμονή καθ' όλη την διάρκεια της περιόδου που μελετούμε, στην εφημερίδα Χαραυγή, είναι:

- (1) Κατά την διάρκεια των συνομιλιών για το Κυπριακό πρόβλημα, η εφημερίδα Χαραυγή έχει το βλέμμα της στραμμένο στην Ελβετία, στις συνομιλίες, όπου οι ηγέτες των δυο κοινοτήτων πρέπει να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία για επανένωση του νησιού.

Γράφει η εφημερίδα:

- «Ενώπιον όλων η ευκαιρία για επανένωση» (*Χαραυγή*, 28 Ιουνίου 2017)
 - «Να επιδείξουν όλοι πολιτική βούληση για συνολική διευθέτηση» (*Χαραυγή*, 28 Ιουνίου 2017)
 - «Εκκλήση ΓΓ του ΟΗΕ προς όλους να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία» (*Χαραυγή*, 28 Ιουνίου 2017)
 - Την ελπίδα της, για λύση του Κυπριακού, εξέφρασε η Τερέζα Μέι» (*Χαραυγή*, 28 Ιουνίου 2017).
- (2) Η αναφορά στα σημαντικά θέματα, όπως το εδαφικό, περιουσιακό, ασφάλεια, εγγυήσεις

Γράφει η εφημερίδα:

- «Ανοίγουν τα χαρτιά τους για τις εγγυήσεις» (*Χαραυγή*, 29 Ιουνίου 2017)

- «Η ε/κ πλευρά αναμένει ειλικρινείς προθέσεις και κινήσεις από την Τουρκία στο θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων» (Χαραυγή, 30 Ιουνίου 2017)
 - «Έμφαση στην ευρωπαϊκή διάσταση ασφάλειας για όλους τους Κυπρίους» (Χαραυγή, 30 Ιουνίου 2017)
 - «Επίμονη η προσπάθεια για ασφάλεια και εγγυήσεις» (Χαραυγή, 1 Ιουλίου 2017)
- (3)** Η συμβολή του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουντέρες στην σύνοδο για το Κυπριακό, στο Γκραντ Μοντανά.
- Γράφει η εφημερίδα:
- «Συζήτησαν το περιουσιακό στην παρουσία Γκουντέρες»» (Χαραυγή, 1 Ιουλίου 2017)
 - «Ωθηση έδωσε η παρουσία του ΓΓ του ΟΗΕ, Γκουντέρες στο Γκραντ Μοντανά» (Χαραυγή, 1 Ιουλίου 2017)
 - Γκουντέρες: Τολμηρές αποφάσεις για κοινό έδαφος» (Χαραυγή, 1 Ιουλίου 2017)
 - Γκουντέρες: Έμφαση στη διασταυρούμενη διαπραγμάτευση» (Χαραυγή, 2 Ιουλίου 2017)
 - «Ευθυγράμμιση με το πλαίσιο Γκουντέρες» (Χαραυγή, 5 Ιουλίου 2017)
 - «Συνολική διαπραγμάτευση με Γκουντέρες» (Χαραυγή, 6 Ιουλίου 2017)
- (4)** Η στάση κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων των εγγυητριών δυνάμεων (με βάση το σύνταγμα του 1960) Ελλάδας, Τουρκίας και Αγγλίας στο κεφάλαιο του εδαφικού, περιουσιακού, ασφάλειας και εγγυήσεων.
- «Σε εγγυήσεις και στρατό επιμένει ο Τσαβούσογλου» (Χαραυγή, 5 Ιουλίου 2017)
 - «Κοτζιάς: Γιατί θέλετε να κρατήσετε τη Συνθήκη Εγγύησης και τα παρεμβατικά δικαιώματα; Πώς το εννοείτε; Θα κάνετε χρήση τους;» (Χαραυγή, 5 Ιουλίου 2017)
 - «Τσαβούσογλου: Ναι, θέλουμε να κρατήσουμε τα παρεμβατικά δικαιώματα για να μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε. Δικαίωμα επέμβασης θα ισχύει μέχρι οι Τουρκοκύπριοι να αισθανθούν ασφαλείς». (Χαραυγή, 5 Ιουλίου 2017)

- «Τηλεφωνική επικοινωνία Τσίπρα με Μέρκελ και Γιλντιρίμ». (*Χαραυγή*, 5 Ιουλίου 2017)
- Σημαντικοί πρωταγωνιστές είναι ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουντέρες, με 18%, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ηγέτης Ελληνοκυπριακής Κοινότητας Νίκος Αναστασιάδης με 18%, ο Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Νίκος Κοτζιάς με 16%, ο ηγέτης της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας Μουσταφά Ακιντζί με 13%, και ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου με 10%,
- Ως προς τον τύπο δημοσιεύματος είναι η απλή είδηση με 55%, ρεπορτάζ - έρευνα 45%, ενώ είναι ενδιαφέρον το στοιχείο ότι οι προέλευση πηγών είναι από το Γκράντ Μοντανά 53%, λόγω της παρουσίας ανταποκριτή της εφημερίδας και ο αριθμός των ενυπόγραφων άρθρων αγγίζει το 71%.
- Και τέλος, ως προς τις αναφορές καθημερινών άρθρων της εφημερίδας *Χαραυγή* για τον Ιούνιο-Ιούλιο, οι εμπλεκόμενες χώρες που χειρίζονται την τύχη του νησιού είναι η Ελληνοκυπριακή κοινότητα στο 14% η Τουρκοκυπριακή κοινότητα, με 16%, όπως και η Κυπριακή Δημοκρατία που εκπροσωπείται από τον Πρόεδρο της είναι στο 16%, οι εμπλεκόμενες χώρες στο 26%, ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών στο 21% και η Ευρωπαϊκή Ένωση στο 7%. (Πίνακας 1).

Ανάλυση και αποτελέσματα μεταβλητών

Πίνακας 3

Καταγραφή των πλαισιώσεων, κατά πόσο αυτές περιλαμβάνουν ύφος συμφωνιών και διαφωνιών των δυο πλευρών, των εφημερίδων Αλήθεια, Πολίτης και Χαραυγή από 28 Ιουνίου-7 Ιουλίου 2017.

Ύφος	<i>Αλήθεια</i>	%	<i>Πολίτης</i>	%	<i>Χαραυγή</i>	%
Συγκρουσιακό	4	40%	5	50%	2	20%
Συμφιλιωτικό	6	60%	5	50%	8	80%
Σύνολο	10	100	10	100	10	100

Αξιοσημείωτο εύρημα της έρευνας είναι ότι και οι τρεις εφημερίδες δημοσιεύουν, στην πλειοψηφία τους, ειδήσεις συμφιλιωτικού χαρακτήρα μεταξύ των δυο κοινοτήτων και την επιθυμία αυτών, του Γενικού Γραμματέα του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, των εγγυητριών χωρών και της εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το Κυπριακό πρόβλημα λυθεί. Η εφημερίδα *Αλήθεια* γράφει:

- «Η ώρα του Γκουντέρες, ο Γ.Γ του ΟΗΕ υιοθετεί μια πιο σκληρή στάση από τον προκατοχό του» (*Αλήθεια*, 30 Ιουνίου 2017)
- «Νίκος Κοτζιάς: Χρήσιμη και ωφέλιμη η παρουσία του Γ.Γ του ΟΗΕ». (*Αλήθεια*, 1 Ιουλίου 2017)
- «Πρόεδρος Αναστασιάδης: Εποικοδομητική συζήτηση που μπορεί να δώσει εξόδους» (*Αλήθεια*, 1 Ιουλίου 2017).

Η εφημερίδα Πολίτης γράφει:

- «Αρχή σε καλό κλίμα» (*Πολίτης*, 29 Ιουνίου 2017)
- «Έφτασαν με καλή διάθεση οι συμμετέχοντες» (*Πολίτης*, 29 Ιουνίου 2017)
- «Γκουντέρες: Δεν είμαστε ανυπόμονοι» (*Πολίτης*, 5 Ιουλίου 2017)

Η εφημερίδα Χαραυγή γράφει:

- «Την ελπίδα της για λύση του Κυπριακού εξέφρασε η Τερέζα Μεί» (*Χαραυγή*, 28 Ιουνίου 2017).
- «Παρούσα στη συζήτηση για ασφάλεια και η Μογκερίνι» (*Χαραυγή*, 6 Ιουλίου 2017)
- «Γκουντέρες: «Σημαντική πρόοδος αν συμφωνείτε με σημεία του πλαισίου μου...» (*Χαραυγή*, 7 Ιουλίου 2017)

Όμως, και κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων υπάρχουν και συγκρούσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων πλευρών

Η εφημερίδα Αλήθεια γράφει:

- «Τουρκικές κινήσεις τακτικής απείλησαν την Διάσκεψη» (*Αλήθεια*, 1 Ιουλίου 2017)
- «Πρόεδρος Αναστασιάδης: Πρόοδος, αν υπάρξει μετακίνηση» (*Αλήθεια*, 1 Ιουλίου 2017)
- «Σύγκρουση για δηλώσεις του Τσαβούσογλου ότι η Τουρκία είναι ένα βήμα μπροστά και η Κύπρος ένα βήμα πίσω» (*Αλήθεια*, 4 Ιουλίου 2017)

Η εφημερίδα Πολίτης γράφει:

- «Σε κλίμα έντασης φθάνει ο Γκουντέρες» (*Πολίτης*, 30 Ιουνίου 2017)
- «Όνειρο χαρακτηρίζει τα μηδέν στρατεύματα και τις μηδέν εγγυήσεις η Τουρκία» (*Πολίτης*, 30 Ιουνίου 2017)
- «ΩΡΑ 3.15 ΤΑ ΞΗΜΕΡΩΜΑΤΑ: Η Τουρκία δεν μετακινήθηκε στο θέμα στρατευμάτων. Έληξε με ναύαγιο το Γκραντ Μοντανά» (*Πολίτης*, 7 Ιουλίου 2017)
- «Διαφωνία στην επανεξέταση παρουσίας τουρκικού στρατού» (*Πολίτης*, 07 Ιουλίου 2017).

Η εφημερίδα Χαραυγή γράφει:

- «Δεν ικανοποιεί η τουρκική πρόταση, είπε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης» (*Χαραυγή*, 29 Ιουνίου 2017)
- «Εμπλοκή» στις συνομιλίες του Γκραντ Μοντανά» (*Χαραυγή*, 30 Ιουνίου 2017)
- «Σε εγγυήσεις και στρατό επιμένει ο Τσαβούσογλου» (*Χαραυγή*, 5 Ιουλίου 2017).

Καταλήγοντας, μέσα από την καθημερινή ειδησεογραφία, φαίνεται ξεκάθαρα ότι το δημοσιογραφικό ύφος, που κυριαρχεί μέσα από τις πλαισιώσεις των ειδήσεων, είναι η επιθυμία για εξεύρεση λύσης στο κυπριακό πρόβλημα, για αυτό και η διαδικασία των απευθείας συνομιλιών, με μεσολαβητή τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, έχει στόχο την επίλυση των διαφορών των δυο κοινοτήτων, Ελληνοκυπριακής και Τουρκοκυπριακής και την εξεύρεση μια λύσης, γεγονός στο οποίο συμβάλλει και ο Τύπος, με την δημοσιοποίηση ειδήσεων που αφορούν αυτό τον μακροχρόνιο στόχο. Η συμφιλίωση μεταξύ των δυο κοινοτήτων προϋποθέτει την ύπαρξη διένεξης κάθε είδους μεταξύ των δυο πλευρών. Δυστυχώς, μετά από συνεχείς και ολονύχτιες διαβουλεύσεις, η λύση του Κυπριακού προβλήματος δεν ήταν εφικτή, αφού υπήρξαν διαφωνίες μεταξύ των δυο πλευρών και έτσι ο Γενικός Γραμματέας του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών εξέφρασε την εκτίμηση πως η συζήτηση δεν μπορούσε να συνεχιστεί και έθεσε τέλος στη διάσκεψη.

Συμπέρασμα-Συζήτηση

Από την έρευνα μας καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα:

α) Με βάση τις υποθέσεις εργασίας, τα αποτελέσματα της έρευνας μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι στον ελληνοκυπριακό Τύπο περιλαμβάνονται

ειδήσεις που στηρίζονται στην επικαιρότητα, την αμεσότητα, την εγγύτητα, την σπουδαιότητα, το ανθρώπινο ενδιαφέρον της είδησης και, φυσικά, τον κοινωνικό της αντίκτυπο. Οι γραπτές ειδήσεις στον Τύπο εντάσσονται στη θεματολογία βάσει κριτηρίων, όπως η θεματική αναφορά, σύνταξη άρθρου δημοσιεύματος, τύπος δημοσιεύματος, προέλευση πηγών, πηγές δημοσιεύματος, κλπ, με στόχο να σχηματίσουν μια εικόνα της σκηνής των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό πρόβλημα. Επιπλέον, οι σημαντικότερες ειδήσεις, οι οποίες υπήρχαν ως πρωτοσέλιδα όταν παρουσιάζονταν στον Τύπο, ιεραρχούνται στις κύριες θέσεις των πρώτων σελίδων. Αυτό δηλώνει την διάθεση και τη θέση της εφημερίδας σχετικά με την δραστηριότητα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και καθοδηγεί, με αυτό τον τρόπο, την κοινή γνώμη.

β) Η πλαισίωση, δηλαδή η ερμηνεία, ο σχολιασμός και η ανάδειξη των θεμάτων, αποτελεί τον σημαντικό ρόλο των εφημερίδων και των μέσων ενημέρωσης γενικότερα. Ο Τύπος, που μελετήσαμε στην Κύπρο, δεν περιορίζεται μόνο στο να «πλαισιώνει» την πραγματικότητα και να επιλέγει ή να ορίζει την είδηση (Σεραφετινίδου, 1999), αλλά και διαδραματίζει ένα πιο ενεργό και ουσιαστικό ρόλο. Επομένως, οι θέσεις και πλαισιώσεις του Κυπριακού Τύπου συμβάλλουν στη συγκρότηση μιας κοινωνίας, που βασίζεται στις συμμαχίες, διαπραγματεύσεις, θέληση για λύση του προβλήματος, αλλά και διαφωνίες και συγκρούσεις και ξεσηκωμούς.

γ) Το κείμενο που δημοσιεύουν στις εφημερίδες τυγχάνει επεξεργασίας ανάλογα με την ιδεολογική πολιτική που εκφράζει η εφημερίδα που το δημοσιεύει στις στήλες της. Αυτή η μέθοδος αποδεικνύει την πρόθεση του έντυπου μέσου για συγκεκριμένη ερμηνεία, η οποία σχετίζεται με τη θέση και την πολιτική γραμμή του έντυπου μέσου, αλλά και την θέση της εφημερίδας απέναντι στις διαπραγματεύσεις.

Μια σύγκριση ανάμεσα στις τρεις εφημερίδες δείχνει ότι και οι τρεις εφημερίδες προσδοκούν ότι μπορούμε να λύσουμε το Κυπριακό πρόβλημα μέσα από τις συνομιλίες. Στο Γκραντ Μοντανά η ελληνοκυπριακή πλευρά πηγαίνει με στόχο να πετύχει στο εδαφικό και στο περιουσιακό. Και οι δυο κοινότητες ανοίγουν τα χαρτιά τους, ενώ φαίνεται και ο ρυθμιστικός ρόλος των εμπλεκόμενων χωρών και του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Η ελληνική πλευρά κρατά στο χέρι το κύριο πολιτικό ζητούμενο για τους Τουρκοκύπριους, που είναι η πολιτική τους ισότητα, η οποία θα υλοποιηθεί δια της αποδοχής της εκ περιτροπής προεδρίας. Η τουρκική πλευρά θέλει να συζητήσει το θέμα των εγγυήσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένας χαρακτηρισμός, καμιά

προκατάληψη, κανένα στοιχείο δεν υπάρχει στο περιεχόμενο των ειδήσεων σχετικά με το ποια πλευρά φταίει για το ναυάγιο των συνομιλιών στο Γκραντ Μοντανά. Η Αλήθεια γράφει «Άρχισε μεταξύ των δύο πλευρών η αλληλοεπίρριψη ευθυνών για το ναυάγιο του Γκραντ Μοντανά» (Αλήθεια, 8 Ιουλίου 2017), ενώ ο Πολίτης σημείωνε «Έληξε με ναυάγιο το Γκραντ Μοντανά» (Πολίτης, 7 Ιουλίου 2017). Στο ίδιο πνεύμα και η εφημερίδα *Χαραυγή* έγραφε «Γκουντέρες: Διαφορές σε αριθμό θεμάτων» (Χαραυγή, 8 Ιουλίου 2017). Σχεδόν όλες οι εφημερίδες παρείχαν την ίδια κάλυψη κι αυτό, ενδεχομένως, να σημαίνει ότι είχαν την ίδια αντιμετώπιση ως προς τα συμβάντα και δρώμενα των δυο συνόδων.

Ένα άλλο στοιχείο που εξετάστηκε είναι το ύφος των δημοσιευμάτων, ανάλογα με το έντυπο. Για παράδειγμα, στο Γκραντ Μοντανά δημιουργήθηκε η εντύπωση πως ωρίμασαν οι συνθήκες για μια λύση του προβλήματος. Αυτό που εντυπωσιάζει είναι το ύφος, στο οποίο γράφονται τα άρθρα αυτά. Δίνουν την εντύπωση πως πρόκειται για συνομιλίες με αισιόδοξο ύφος. «Καλό κλίμα και χαλαρή διάθεση» (Αλήθεια, 29 Ιουνίου 2017), «Ευκαιρία για την λύση» (Πολίτης, 28 Ιουνίου 2017) που η αισιοδοξία κατά την διάρκεια των συνομιλιών υπάρχει στα δημοσιογραφικά κείμενα. «Εκκλιση ΓΓ του ΟΗΕ προς όλους να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία». (Χαραυγή, 28 Ιουνίου 2017). Ταυτόχρονα, επιστρατεύεται σειρά λογικών επιχειρημάτων, που "πείθουν" τους αναγνώστες κάποιων εφημερίδων ότι ο συμβιβασμός μεταξύ των δυο κοινότητων αποτελεί τη μοναδική βιώσιμη και δυνατή λύση, που υποστηρίζουν οι δυο κοινότητες.

Ωστόσο, παράλληλα με το τέλος του Γκραντ Μοντανά, και οι τρεις εφημερίδες δημοσιεύουν το ναυάγιο των συνομιλιών και, παράλληλα, την απογοήτευσή τους. Χαρακτηριστική τίτλοι οι πιο κάτω: «Φταις εσύ! - Εσύ φταις!» (Αλήθεια, 8 Ιουλίου 2017), «Έληξε με ναυάγιο το Γκραντ Μοντανά» (Πολίτης, 7 Ιουλίου 2017), ενώ η *Χαραυγή* δημοσίευε «Πρωτοβουλίες εντός παραμέτρων ΟΗΕ» (Χαραυγή, 8 Ιουλίου 2017).

Ανάλογη επίδραση βλέπουμε και από την περιγραφή γεγονότων από τις ίδιες εφημερίδες, που ερευνήσαμε, ότι οι δυο από τις τρεις εγγυήτριες χώρες δηλ. Ελλάδα και Τουρκία, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις συνομιλίες, όπως και ο Γενικός Γραμματέας του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. «Συνολική διαπραγματεύση με Γκουντέρες» (Χαραυγή, 6 Ιουλίου 2017), ενώ ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου δήλωνε ότι «στρατός στην Κύπρο για πάντα». (Πολίτης, 5 Ιουλίου 2017), ενώ ο Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Νίκος Κοτζιάς τόνισε ότι «ελληνική πλευρά έχει

υπερασπιστεί το διεθνές δίκαιο και το δικαίωμα της Κύπρου να είναι ένα κυρίαρχο και ανεξάρτητο κράτος». (*Αλήθεια*, 7 Ιουλίου 2017).

Εν κατακλείδι, και οι τρεις εφημερίδες προωθούν μια συμφιλιωτική στάση απέναντι στις δύο πλευρές, προτάσσοντας, κατά διαστήματα, και το συγκρουσιακό κλίμα των απευθείας συνομιλιών ανάμεσα στους εμπλεκόμενους της συνόδου, στο Γκραντ Μοντανά.

Σημείωση

1. Papathanasopoulos, “Mediterranean/Polarized Pluralist Media Model Countries,” 219–28.
2. Stubbs and Taseli, “Newspapers, Nationalism and Empire,” 286.
3. *Ibid.*, 287–8.
4. *Ibid.*, 286.
5. Krippendorff, Content Analysis.
6. Iyengar and Kinder, *News That Matters*, 59–70.
7. Constantinidou, “Allocation of Labour According to Sex.”
8. *Ibid.*, 29.
9. Stubbs and Taseli, “Newspapers, Nationalism and Empire,” 284–301.
10. Sofokleous, *History of the Cypriot Press*, Vol. E, 355.
11. Sofokleous, *History of the Cypriot Press*, Vol. E, 394.
12. Sofokleous, *History of the Cypriot Press*, Vol. C, 131.

Βιβλιογραφία

Cohen, B. (1963). *The Press and Foreign Policy*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Constantinidou, Chr. “*Representing the Allocation of Labour According to Sex in the Daily Athens Mass Press*.” PhD diss., Panteion University, 1998.

Fiske J., *Εισαγωγή στην Επικοινωνία*, μετάφ. Μεσσηνή Β – Λούντζη Ε., Αιγόκερως, 2010

Γιαλλουρίδης, Χ. (2001) *Η Ελληνοτουρκική σύγκρουση από την Κύπρο έως τα Ίμια τους S300 και το Ελσίνκι*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Iyengar, S., and D. Kinder. *News That Matters: Television and American Opinion*. Chicago: University of Chicago Press, 1987.

Krippendorff, K. *Content Analysis; an Introduction to Its Methodology*. Beverly Hills: Sage, 1980.

Lippmann, W. *The Public Opinion* (G. Karagiannis Translation) Athens: Kalvos, 1988.

McCombs, M. and Shaw, D. (1977). *The Emergence of American Political Issues: The Agenda Setting Function of the Press*, St. Paul: West.

ΜαΚουέλ Ν., *Η Θεωρία της Μαζικής Επικοινωνίας για τον 21ο αιώνα, μετάφ. Κάτια Μεταξά, Καστανιώτης, Αθήνα 2003*

Papathanasopoulos, S. “The Mediterranean/Polarized Pluralist Media Model Countries, Introduction.” In *European Journalism Education*, edited by G. Terzis, 219–228. Bristol: Intellect, 2009.

Serafetenidou M. *Mass Communication Sociology*. Gutenberg, Athens, 1999

Sofokleous, A. *Contribution to the History of the Cypriot Press, Vol. A, 1878–1890, Part D*. Nicosia: Nikoklis, 2006.

Sofokleous, A. *Contribution to the History of the Cypriot Press, Vol. C, 1900–1914, Part A*. Nicosia: Intercollege Press, 2003.

Σοφοκλέους, Α. *Τα Κυπριακά μέσα μαζικής ενημέρωσης, Λευκωσία: Εκδόσεις Νικοκλής 2008*

Sofokleous, A. *Contribution to the History of the Cypriot Press, Vol. E, 1945–1960, Part A*. Nicosia: Intercollege Press, 2011.

Stubbs, J., and B. Taseli. “Newspapers, Nationalism and Empire.” *Media History* 20, no. 3 (2014): 284–301.

Ηλεκτρονικές πηγές

¹. http://www.cystat.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/populationcondition_22main_gr/populationcondition_22main_gr?OpenForm&sub=2&sel=2
(τελευταία ενημέρωση: 06/11/2013).

². http://gnora.com/wp-content/uploads/2016/07/mediagnosis_mar_may_2016_gr.pdf
(τελευταία ενημέρωση, Μάρτιος 2016)

³. *Η Αλήθεια από το 1952 και η Χαραυγή από το 1956* (Σοφοκλέους, 2011).

⁴. *Αλήθεια: 35 χρόνια ως καθημερινή* (1 Μαΐου 2017).

⁵. *Η Χαραυγή ανήκει στον στρατευμένο Τύπο και αποτελεί το «επίσημο εκφραστικό όργανο» του ΑΚΕΛ* (Προδρόμου, 210, 343-344).